

DE TAAL VAN DE SAMENWERKING. DE PROJECTCYCLUS GETOETST AAN DE PLAATSELIJKE CULTUURDYNAMIEK.

NCOS en Vlaams Netwerk Culturen en Ontwikkeling, Brussel, 1991, 71 p.

In voorliggend werkje -de neerslag van de ervaringen en het denkwerk van de leden van het Vlaamse netwerk "Culturen en Ontwikkeling"- is het uitgangspunt dat alle ontwikkelingsprojecten en ontwikkelingswerk moeten vertrekken vanuit de culturele realiteit van de doelgroep. Cultuur mag dus niet langer gezien worden als een hinderpaal, maar juist als de mogelijkhedenvoorwaarde tot ontwikkeling.

Aangezien de meeste projecten nauwelijks aansluiting vinden bij de culturele werkelijkheid, wordt er in dit werkje aandacht besteed aan de totstandkoming van een "gemeenschappelijke taal" of met andere woorden een "interculturele dialoog" die de enige voorwaarde is opdat projecten zouden slagen.

In een eerste fase moet dus de culturele dimensie van de doelgroep - een pleidooi dat antropologen al sinds onheuglijke tijden voeren, maar in België meestal tevergeefs - bestudeerd worden. Het is trouwens bewezen dat projecten met dergelijke voorafgaande aanpak een diepere en standvastige impact hebben omdat ze beantwoorden aan de waardenpatronen van de doelgroep.

Het noordelijk of "Newtoniaans" - paradigma kan geresumeerd worden in drie aan elkaar gekoppelde en interfererende kernbegrippen: realiteit-kennis-actie. Dat dit voor het Westen een succesvol denksysteem was/is blijft buiten kijf, maar gaf/geeft aan dit Westen een verkeerd superioriteitsgevoel. Wie bewust of onbewust dit zogenaamde "universeel model" opdringt en hanteert, gelooft niet in andere benaderingswijzen van andere realiteiten en dus in andere oplossingsmogelijkheden.

Een primordiale vereiste is dat men de doelgroep leert begrijpen in haar eigen culturele dynamiek, want elke cultuur geeft op haar eigen wijze vorm aan de problemen van het menselijk samenleven. Indien cultuur vaak een bron van verzet is, is ze ook en vooral een bron van zingeving én creativiteit. We moeten dus dringend afstappen van het "rostowiaans inhaalmanoeuvre", want "onderontwikkeling" is geen probleem van "achterop geraken" noch van "niet in staat zijn

zichzelf te ontwikkelen", maar veeleer van "niet meer beschikken over de kracht om een eigen ontwikkelingsdynamiek op gang te brengen" wegens de culturele vervreemding, die sinds vijf eeuwen op de niet-Westerse wereld weegt. Daardoor heeft het Zuiden nooit de echte kans gekregen een eigen ontwikkelingsmodel te ontwerpen en te benutten.

Daarom pleiten de auteurs voor een revitalisatie van de eigen culturele systemen, namelijk het voeren van een "etno-ontwikkelingspolitiek", gebaseerd op de autochtone culturele dynamiek, teneinde aansluiting vinden bij de endogene sociale veranderingsprocessen [recensent verwijst hier naar het eerder besproken werk van P. PRADERVAND in Afrika Focus 1991, nr. 2].

Tenslotte krijgen we een overzicht van de manier waarop een project aangepakt moet worden: partnerkeuze, identificatie van de interventie, personele inzet, implicatie en monitoring, evaluatie.

Het werkje is uiterst geschikt voor wie echt begaan is met het lot van de Derde Wereld.

Er is een goede ad hoc literatuurlijst.

Bespreking door:

Patrick WYMEERSCH